

Het gif van Zevenwaal

Het gif van Zevenwaal

Jacco Bezuijen

Schrijver: Jacco Bezuijen

Coverontwerp: Jacco Bezuijen (AI)

ISBN: 9789403888200

© Jacco Bezuijen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Dit is een werk van fictie. Namen, personages, bedrijven, plaatsen, evenementen en incidenten zijn ontsproten aan de fantasie van de auteur of worden fictief gebruikt. Elke overeenkomst met echte personen, levend of dood, of met werkelijke gebeurtenissen berust op toeval.

Voorwoord

In de jaren tachtig en negentig werd Nederland ruw wakker geschud uit de droom dat onze polders een onschuldig decor waren van landbouw en rust. De bodem bleek op talloze plekken een verborgen archief van de industrialisatie te zijn, waarbij de schaduwkanten letterlijk diep in de grond waren weggestopt onder een laagje schijnbaar gezonde klei. Decennialang was het lozen van chemisch afval bijna een routineuze handeling waarbij men ervan uitging dat de bodem de giftige rotzooi wel zou filteren of dat het water het kwaad zou verdunnen. Achter deze praktijken ging een wereld schuil van gewetenloze milieucriminelen die enorme sommen geld verdienden met het illegaal dumpen van gif. Voor bedrijven was het officieel verwerken van chemisch afval een kostbare post en criminelen boden hun diensten aan tegen lagere tarieven om de vaten simpelweg ergens te begraven of in sloten te lozen. De winst die zij hiermee opstreken liepen in de miljoenen guldens, geld dat rechtstreeks in de zakken van malafide tussenpersonen en

transporteurs verdween terwijl de samenleving met de rekening bleef zitten. Niets was echter minder waar wat betreft de veiligheid van deze lozingen, want giftige vloeistoffen vraten zich een weg door de dunne wanden van de vaten en lekten ongehinderd in het grondwater. De schade voor de natuur was in die tijd nauwelijks te overzien en de gevolgen waren overal in het landschap merkbaar. In de beken zwom geen vis meer, bomen langs de waterkant stierven zonder aanwijsbare reden af en weidegrond veranderde in een gevarenzone waar vee ziek werd na het drinken uit de sloten. Enkele locaties groeiden uit tot nationale symbolen voor deze milieucrisis en staan nog altijd in ons collectieve geheugen gegrift. Zo werd Lekkerkerk in 1980 wereldnieuws toen bleek dat een complete woonwijk bovenop zestienhonderd vaten chemisch afval was gebouwd, wat leidde tot een grootschalige evacuatie en de totale afgraving van de grond onder de woningen. Ook de Volgermeerpolder ten noorden van Amsterdam werd een beruchte plek die bekend kwam te staan als de meest

vervuilde locatie van Nederland vanwege de enorme hoeveelheden gedumpte dioxines. Aan de Diemerzeedijk ontstond een levensgevaarlijke cocktail van zware metalen en pesticiden doordat er decennia lang ongestraft chemisch afval was verbrand en gedumpt.

De overheid werd uiteindelijk gedwongen tot een drastische aanpak en scherpste de wetgeving aan, waarbij de introductie van interventiewaarden een maatstaf werd om te bepalen wanneer de grond te giftig was. Justitie begon ook harder op te treden tegen de veroorzakers. Een bekend voorbeeld uit de jaren tachtig was de veroordeling van de zogenaamde 'gifmengers' van het bedrijf Uniser in Moerdijk. Dit bedrijf verwerkte op papier afval op een legale manier, maar in werkelijkheid mengden zij uiterst giftige stoffen met stookolie of loosden ze illegaal. De directeurs van Uniser werden veroordeeld tot jarenlange gevangenisstraffen voor hun aandeel in dit grootschalige milieudelict, een duidelijk signaal dat de tijd van ongestraft dumpen voorbij was.

De manier waarop men deze zwarte plekken daarna aanpakte, verschilde per situatie. Waar in Lekkerkerk nog werd gekozen voor de peperdure methode van totale sanering door alles af te graven, bleek dit bij grotere gebieden zoals de Volgermeerpolder vaak technisch onhaalbaar of simpelweg te gevaarlijk. In die gevallen koos men voor de zogenaamde IBC-variant, wat staat voor Isoleren, Beheersen en Controleren. De gifbelt werd hierbij ingepakt in dikke folie of ondoordringbare kleilagen om te voorkomen dat regenwater de gifstoffen verder de omliggende bodem in zou spoelen. Hoewel veel van deze locaties er tegenwoordig weer groen en vredig bij liggen als park of natuurgebied, blijft de giftige erfenis onder de grasmat aanwezig als een stille herinnering aan wat men destijds probeerde te verdoezelen.

Proloog

Het was te stil op het land. Boer Hannes stond bij de trekvaart langs zijn boerderij en tuurde over het riet. Normaal hoorde hij hier het gekwetter van de vogels. De kieviten en de eenden waren er altijd. Maar vandaag was er niets. Geen vleugelslag. Geen gezang. Alleen het suizen van de wind.

"Waar zijn ze gebleven?" dacht Hannes. Hij voelde een koude rilling over zijn rug. De stilte voelde niet als vrede. De stilte voelde als een waarschuwing.

Hij keek naar het water in de sloot. Het zag er anders uit dan gisteren. Er lag een doffe glans op, als een oude spiegel die niet meer wilde reflecteren. Hij snoof de lucht op. Hij rook de geur van modder en gras, maar er zat iets scherp achter. Iets wat er niet hoorde.

Hij schudde zijn hoofd en liep terug naar de stal. Hij had grotere zorgen. Bertha moest kalven. Bertha was zijn favoriete koe. Ze was rustig en had altijd de mooiste kalveren. Hij hield van zijn vee. Voor een ander waren het maar nummers, maar voor Hannes waren ze zijn leven. Hij kende elke vlek op hun huid.

In de stal was het warm. Hannes knielde in het stro bij Bertha. Hij zag dat ze leed. Hij legde zijn grote, ruwe hand op haar flank. "Rustig maar, meisje," fluisterde hij. "Ik ben bij je."

Hij voelde de angst in zijn eigen buik. Er klopte iets niet. De geboorte duurde te lang. Bertha was uitgeput. Hij hielp haar met zachte kracht. Zijn handen trilden een beetje. Toen het kalf eindelijk kwam, bleef het stil.

Er kwam geen gesnuif. Geen poging om op te staan. Het kalf lag slap in het stro. Het was prachtig, met een witte vlek op zijn voorhoofd, maar het was dood. En erger nog: het kalf zag er verkeerd uit. De huid was op sommige plekken grauw.

Hannes voelde een steek in zijn hart. Hij wreef met een handdoek over de kleine rug. "Kom op," smeekte hij. "Adem dan." Zijn ogen werden vochtig. Hij voelde zich een mislukkeling. Hij was de boer. Hij moest voor zijn dieren zorgen. Hij had dit kalf moeten beschermen, maar hij wist niet waartegen.

Bertha loeide zacht. Het was een geluid van puur verdriet. Hannes legde zijn hoofd

tegen haar natte flank en hilde mee. Hij voelde zich klein in zijn eigen grote stal. Een uur later zat hij aan de keukentafel. Zijn handen waren nog vuil van de stal. Hij pakte de telefoon. Hij moest dit melden. Hij belde de gemeente.

"U spreekt met Hannes," zei hij tegen de vrouw aan de andere kant. "Mijn vee wordt ziek. Er is iets mis met het water in de trekvaart. Mijn kalf is dood geboren." "Ik verbind u door met de afdeling Milieu," zei de vrouw koud.

Hannes wachtte. Hij hoorde een vrolijk muziekje uit de hoorn komen. Het paste niet bij de dood in zijn stal.

"Afdeling Milieu," zei een nieuwe stem. Hannes legde het weer uit. Hij vertelde over de vogels en het dode kalf.

"Daarvoor moet u niet bij ons zijn," zei de man. "U moet de provincie bellen. Of de veterinaire dienst. Wij gaan alleen over de bestemmingsplannen."

"Maar het is mijn land!" riep Hannes uit. Hij voelde de woede opkomen. "Er gaat iets dood in Zevenwaal. Luister dan!"

"Meneer, ik kan u niet helpen," was het antwoord. "Ik stuur u een formulier op. Vult u dat maar in."

De verbinding werd verbroken. Hannes staarde naar de hoorn in zijn hand. Hij voelde zich machteloos. Hij was een burger die belasting betaalde. Hij werkte hard. Maar nu hij hulp nodig had, gaf er niemand thuis. De muren van het gemeentehuis waren dikker dan de muren van zijn stal.

Hij keek uit het raam naar de verre dijk. In de schemering leek de polder op een donker monster. Hij wist het nu zeker. Er zat iets in de grond.

"Ik ben alleen," dacht hij. "Niemand hoort me."

Hij dacht aan Bertha, die nog steeds in de stal bij haar dode kalf lag. De angst in zijn hart werd een koude steen. Hij wist dat dit pas het begin was. De stilte van de vogels was geen toeval. Het kwaad was Zevenwaal binnengeslopen en hij was de enige die het zag. Maar wie gelooft er nou een boer met modder op zijn schoenen?

Hoofdstuk 1

De polder van Zevenwaal lag erbij als een dood lichaam onder een zwart laken. Het was een nacht zonder genade. De wind sneed over de open vlakke en huilde door de kale takken van de knotwilgen langs de dijken. Boven het land vocht de maan een verloren strijd tegen een dik en grauw wolkenpak. Het weinige licht scheen op de eindeloze modder en het zwarte water van de sloten.

Aan het einde van de doodlopende weg doemde een hoog hek op. Het was van zwaar vlechtwerk met prikkeldraad er bovenop. Het terrein erachter was slecht verlicht. Slechts twee lantaarns wierpen een flikkerend, oranje licht over de toegang.

In de verte klonk het zware brommen van een dieselmotor. Een vrachtwagen zonder bedrijfsnaam draaide de weg op. De koplampen waren afgeplakt met zwarte tape. Er gleden slechts twee fletse strepen licht over het wegdek

De chauffeur hield het stuur stevig vast. "Nog één keer," dacht hij. "Na vanavond stop ik hiermee." Hij wist dat dat niet waar was. Hij dacht aan de stapel

rekeningen op zijn keukentafel. Hij voelde zich een man die zijn eigen grond verraadde voor een handvol geld.

Bij de poort stonden twee mannen op wacht. Ze droegen lange, donkere regenjassen. Hun gezichten bleven verborgen onder hun petten. Een van hen stak een hand op. De vrachtwagen kwam met sissende remmen tot stilstand. Een van de mannen haalde een zware ketting los. Het metaal kletterde hard tegen de ijzeren spijlen. Het geluid klonk als een aanklacht.

Nadat de vrachtwagen het terrein op was gereden, werd het hek direct gesloten. Het slot klikte met een droge tik vast. De buitenwereld was nu buitengesloten. De vrachtwagen stopte bij de rand van een enorme kuil. De chauffeur stapte uit. Hij bediende de hendel. De laadbak kwam omhoog. Tientallen stalen oliedrums stortten met een donderend geraas naar beneden. "Boem. Klonk. Plons."

Sommige vaten scheurden open. Meteen verspreidde zich een penetrante, chemische lucht. Scherp en zoet tegelijk. De chauffeur moest kokhalzen. Hij zag de zwarte vloeistof die in de klei trok. "Wat

ben ik aan het doen?" vroeg hij zich af. Hij was te bang om te stoppen en te zwak om nee te zeggen.

Aan de rand van de werf stond een houten barak. Binnen brandde één klein bureaulampje. Achter het raam stond een man in een onberispelijk driedelig kostuum. Hij hield zijn handen op zijn rug. In het zwakke licht was zijn gezicht een masker van schaduwen.

De man in het pak staaarde naar de diepe kuil en voelde de ijsskoude druk van kolonel Veldhoen in zijn nek. Hoewel de kolonel zelf niet fysiek aanwezig was op de modderige werf, doordrong zijn autoriteit elke handeling die daar plaatsvond. Arthur Veldhoen was geen man van tweede kansen of vage afspraken; hij was een strateeg die de wereld buiten de kazerne nog steeds als zijn operatiegebied beschouwde.

Als voormalig officier van de inlichtingendienst had hij een imperium opgebouwd dat dreef op logistieke perfectie en absolute geheimhouding. Voor hem was de polder van Zevenwaal geen kwetsbaar natuurgebied, maar een tactisch schaakbord waar hij de regels

bepaalde. Wie voor hem werkte, wist dat elke minuut vertraging of elke onzorgvuldige beweging kon leiden tot een persoonlijke catastrofe. De angst voor de kolonel was bij de mannen op het terrein vele malen groter dan de last van hun eigen geweten. Terwijl de vaten in de diepte verdwenen, besepte de man in de barak dat hij slechts een radertje was in een machine die door Veldhoen met ijzeren hand werd bestuurd

Hij keek met minachting naar de trillende chauffeur bij de vrachtwagen. "Lafaard," dacht hij. "Je houdt te veel van het geld." Maar hij keek ook naar de manier waarop anderen werkten. Hij vergeleek het met de verhalen op de radio over amateuristische drugsdumpingen.

"Prutsers," dacht de man in het pak. "De afvalmaffia dumpst zijn vaten in een bosrand of loost zijn troep in een gierkelder. Ze laten een spoor van dode planten en stinkende vaten achter voor de eerste de beste boswachter." Hij wist dat de politie vaak geen zicht had op die kleine dumpingen. Het was het topje van de ijsberg. Maar het was rommelig werk.

Het was werk voor amateurs die hoopten dat ze niet gepakt werden.

"Wij zijn chirurgen," dacht hij verder.

"Geen vaten die lekken in een berm. Geen vaten die drijven in een sloot waar iedereen ze ziet." Hier was alles tot in de puntjes geregeld. Afgeplakte lampen. Een terrein dat officieel niet bestond. En straks een laag beton dat alles voor eeuwig zou verzegelen. Hij voelde een perverse trots. Dit was geen misdaad van een paar straatjongens. Dit was logistieke perfectie. Toch voelde hij een steek van onrust. Hij dacht aan de scherpe geur die door de kieren van de barak drong. "Zelfs het beste beton krijgt scheuren," dacht hij. Hij kneep zijn ogen samen. "Ik red het bedrijf. Ik red de mensen." Het was de leugen die hij zichzelf elke avond vertelde. Maar de angst voor Veldhoen was op dit moment sterker dan zijn geweten.

Een graafmachine kwam tot leven. De enorme stalen schep begon de vaten te bedekken. Hap voor hap verdween de schande onder een dikke laag vette, zwarte klei.

De man in de barak knipte het lampje uit. Hij bleef nog even in het donker staan. Zijn

ademhaling was zwaar. Buiten begon het harder te regenen. De modder werd van het hek gewassen. Maar het gif onder de grond bleef. Het wachtte daar in de stilte, klaar om Zevenwaal van binnenuit te verzieken.

Hoofdstuk 2

De ochtend in de polder bracht geen frisheid, alleen maar meer grijs. Fred Peters zat niet zomaar op zijn krakkemikkige klapstoel; hij bezette hem. Zijn rug was naar de caravan gekeerd, zijn ogen scanden de horizon in een patroon dat hij jaren geleden al had aangeleerd. Eerst de verre bomenrij, dan de slootkant, dan de dode hoek achter de stal.

Hij las de polder niet als een landschap, maar als een schootsveld. De open vlakke bood geen rust, maar een gebrek aan dekking. De knotwilgen langs de dijken waren geen idyllische bomen, maar potentiële infiltratieroutes. In zijn grote, vereelde handen hield hij een mok zwarte koffie vast. De damp sloeg tegen zijn gezicht, dat getekend was door diepe groeven en de littekens van een leven dat hij liever was vergeten.

Hij had vannacht weer gepatrouilleerd. Om drie uur was hij met een schok wakker geworden, zijn hand automatisch tastend naar een wapen dat er niet meer was. Hij was de caravan doorgestaan, voetje voor voetje, de ademhaling

onderdrukt. Hij had de grendels gecontroleerd, de ramen, de schaduwen achter de gordijnen. Pas toen de zon als een fletse vlek aan de hemel verscheen, was de paranoia gezakt naar een hanteerbaar niveau. Het was de erfenis van de Dienst in de jaren tachtig, die verrekte jaren op de Balkan waar de oorlog al sudderde onder de oppervlakte: een wereld van schaduwen waar iedereen een vijand kon zijn en waar loyaliteit een rekbaar begrip was.

Het was warm in die smalle straat. De geur van rottend fruit en uitlaatgassen hing zwaar in de lucht.

Gaan, klonk de stem in zijn oortje. Fred trapte de deur in. Het hout versplinterde. In de hoek van de kamer zat geen doelwit, maar een jonge vrouw met een baby. Haar ogen waren groot van doodsangst. Fred hield zijn wapen gericht, zijn vinger op de trekker, de orders schreeuwend in zijn hoofd. De fout van de inlichtingendienst. De verkeerde deur. Het bloed dat later over de tegels stroomde, was niet van een terrorist, maar van een onschuldige. Het

stempel van de Staat maakte het niet minder een moord.

Fred kneep zijn ogen dicht tot de flits uit het verleden doofde. Hij opende ze en keek naar de grijze polderlucht van 1993. Zijn handen trilden licht. Snel zette hij de mok neer en liep naar zijn groentetuin. Hij greep een schoffel en begon met bijna gewelddadige precisie het onkruid tussen de kolen weg te hakken. De tuin was zijn enige wapen tegen de waanzin. Orde. Discipline. De bloemen stonden in het gelid als een erewacht. Als hij de natuur kon dwingen zich aan zijn regels te houden, bleven de demonen misschien in de grond zitten.

Soms zat hij urenlang aan de rand van de poldersloot. Een simpele hengel in het water. Hij wilde de stilte horen, maar zijn oren bleven afgesteld op onregelmatigheden, geluiden die er volgens zijn brein niet hoorden te zijn.

Maar de laatste tijd was de stilte kapot.

Hemelsbreed vijfhonderd meter verderop lag het afgesloten terrein. Fred wist dat daar beweging was. Zijn oren ving

geluiden op die de polder niet kende. Het lage brommen van zware dieselmotoren. Het metaalachtige gebonk dat door de mist sneed. In zijn vorige leven zou hij direct op onderzoek zijn gegaan. Nu klemde hij zijn handen om de steel van de schoffel. Niet meer, fluisterde hij tegen de zwarte aarde. Ik word niet weer die jachthond. Nooit meer. Hij was doodsbang voor de man die hij zou worden als hij het hek overging. De man die geen vragen stelde, alleen opdrachten uitvoerde.

Zware voetstappen naderden over het modderpad langs de stallen. Boer Hannes kwam aanlopen. Hij was een man van weinig woorden, getekend door het harde leven op het land, maar vandaag stond er een ongewone onrust in zijn ogen. Hij bleef staan bij de rand van Freds tuintje.

Ze vreten niet meer, Fred, zei Hannes zonder inleiding. Zijn stem klonk schor.

Fred keek niet op. Hij wilde de koorts in de stem van de boer niet horen. Wie niet?

De koeien. In de achterste stal. Hannes wees met een trillende hand naar de schuren. Drie stuks. Ze staan te trillen op

hun poten. Er komt wit schuim uit hun bek. En de uiers... ze zijn ontstoken, maar anders dan ik ooit heb gezien. Het weefsel lijkt wel zwart te worden.

Fred zette de schoffel recht in de grond. Hij keek naar de poldersloot waar hij altijd zat te vissen. Heb je het water gezien, Hannes? vroeg Fred, zijn stem koud en zakelijk.

Er ligt een filmlaagje op, zei de boer. Een soort regenboogkleur, maar dan vies. Alsof er olie in zit.

Fred scande de slootkant. Hij zag de dode vissen niet, maar hij zag de afwezigheid van leven. De watervlooien die niet meer dansten. De kikkers die zwegen. Het was een besmetting, een vijandelijk offensief tegen de grond waar hij zijn vrede probeerde te vinden.

Ik maak me zorgen om de hele stapel, Fred, zei Hannes zacht. Als dit overslaat, ben ik alles kwijt. De boerderij, het land... alles.

Fred stond langzaam op. Hij was een kop groter dan de boer. De tinteling in zijn nek was terug. De jachthond die hij jaren lang

aan de ketting had gehouden, sinds hij terug was uit de Balkan, begon te grommen. Hij keek naar zijn keurig aangelegde bloemen en daarna naar de rookpluim in de verte, boven het terrein van de kolonel.

Ik zal eens een rondje lopen, Hannes, zei Fred. Die woorden voelden als een verraad aan zichzelf. Hannes knikte, opgelucht, en liep terug naar de stallen.

Fred bleef achter op het erf, terwijl de stilte van de polder zwaarder dan ooit op zijn schouders drukte. De grond onder zijn voeten voelde niet langer solide, maar als drijfzand dat hem langzaam weer naar de diepte trok. Hij wist met een ijzingwekkende helderheid wat hem te doen stond, maar hij wist ook precies wat de prijs zou zijn. Elke vezel in zijn lichaam schreeuwde dat hij de grendel op de deur van zijn verleden moest houden om niet opnieuw te breken, maar de aanblik van de verslagen boer woog zwaarder dan zijn eigen behoud. Voor de veiligheid van Hannes en het recht op deze plek was hij bereid zichzelf weg te cijferen en de monsters in zijn hoofd weer de vrije hand

te geven. Terwijl hij de caravan inliep om zijn oude legerjas te pakken, wist hij dat de rust in zijn hoofd definitief voorbij was; de jachthond was los en er was geen weg meer terug.

Hoofdstuk 3

Fred trok zijn versleten legerjas aan. De stof was stug en rook naar de koude as van de houtkachel. Hij stak een zwaar zakmes in zijn zak. Het gewicht voelde vertrouwd. Maar het maakte hem ook misselijk.

"Daar ga je weer," dacht hij. "De man van de actie. Je zou toch stoppen?"

Hij verliet het erf van Hannes niet via het pad. Hij koos de achterkant. Hij gleed door de begroeiing langs de sloot. In de polder leerde je snel: een lopende man valt op.

Een man die deel uitmaakt van de schaduw wordt niet gezien.

Na twintig minuten bereikte hij de uiterste grens van het terrein. Het hek was splinternieuw. Het stond stevig in vers beton. Fred bleef in de luwte van een rij oude elzen staan. Hij bewoog niet. Hij ademde laag en diep.

Zijn ogen scanden de omgeving. Hij verdeelde het terrein in sectoren. Precies zoals hij dat vroeger in de jungle deed. Maar zijn hart klopte te snel. Hij merkte dat hij bang was. Niet voor de bewakers. Hij was bang voor zijn eigen falen.

"Ben ik te traag geworden?" vroeg hij zich af. "Zie ik de hoeken nog wel?"

Zijn zintuigen stonden op scherp. Hij rook de geur van diesel en verbrand rubber. Hij hoorde het zachte gezoem van de beveiligingscamera's. Ze draaiden langzaam heen en weer. Als de ogen van insecten. Hij telde de seconden tussen elke draai. Acht seconden rust. Vier seconden beweging.

Hij gleed dichterbij het hek. Hij wilde zien wat er onder het zwarte zeil zat. De geur van chemische rot werd sterker. Het sloeg op zijn keel.

Plotseling bevroor hij.

Het geluid kwam van rechts. Het was het schrapen van nagels op grind. Daarna het zware ademen van een dier.

"Honden," dacht Fred. Zijn maag kromp ineen.

Twee bewakers liepen langs het hek. Ze hadden een zwarte Mechelse herder bij zich. De hond was onrustig. Hij snoof aan de wind. De bewakers zagen eruit als professionals. Dikke nekken. Strakke jassen. Ze praatten niet. Ze luisterden alleen.

De hond bleef staan. Hij draaide zijn kop precies in de richting van de elzen waar Fred zat. De haren in de nek van het dier gingen overeind. Hij liet een diepe, lage grom horen.

"Vind hem," zei een van de bewakers. Zijn stem was koud.

Fred drukte zich plat in de modder. Het ijskoude water trok door zijn jas. Hij bewoog geen spier. Zijn hart bonkte tegen de grond. Hij voelde zich weer die jachthond van de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD). Maar hij voelde zich ook een prooi.

"Wat doe ik hier?" dacht hij. "Ik ben een oude man in de modder. Ik hoor hier niet meer te zijn."

De hond zette een stap naar voren. Hij blafte kort en fel. De bewaker scheen met zijn sterke zaklamp over de slootkant. De lichtstraal schoof over de takken boven Freds hoofd.

Fred kneep zijn ogen dicht. Hij hield zijn adem in. Hij dacht aan de vrouw in de kamer van vroeger. Het bloed op de tegels. Hij verdiende het misschien wel om gepakt te worden. Na die zwarte missie in het voormalig Joegoslavië had hij om een

gesprek gevraagd bij zijn meerderen. Hij had verteld over de flitsen in zijn hoofd en de geur van ijzer die hem niet meer losliet. Hij had om hulp gevraagd, maar de blikken van de officieren waren koud gebleven. De dienst kende geen ruimte voor gebroken mannen; je moest functioneren of je moest weg. Een schouderklop en de mededeling dat hij een goede soldaat was, dat was alles wat hij kreeg. Hij wist dat hij hulp nodig had voordat de duisternis hem helemaal zou opslokken, maar in een wereld van harde bevelen en geheimen was er geen adres voor een kapotte ziel. Hoe en waar moest hij iemand vinden die de beelden kon wissen zonder hem als zwak weg te zetten?

"Kijk daar," zei de andere bewaker. Hij wees naar een haas die verderop uit het riet sprong.

De hond leidde zijn aandacht af. Hij trok aan de lijn en begon te blaffen naar het vluchtende dier. De bewakers lachten kort. Ze liepen door.

Fred bleef nog vijf minuten liggen. Het zweet op zijn rug was koud. Hij was bijna betrap. Zijn handen trilden toen hij zich

eindelijk omhoogduwde. Hij had informatie, maar de prijs was hoog. De angst zat weer in zijn systeem. En hij wist dat de jacht nu pas echt begon.

Hoofdstuk 4

Fred zat achter het stuur van zijn oude terreinwagen en stuurde de auto met vaste hand over de smalle dijkwegen van de polder. De ruitenwissers vochten tegen een klamme mist die vanuit de Spiegelplas over het land kroop. Hij was onderweg naar Samir. Terwijl de banden over het natte asfalt zongen, dwaalden zijn gedachten af naar de tijd dat hun wegen voor het eerst kruisten.

Het was jaren geleden, in de gangen van de BVD in Den Haag. De band die in die tijd was gesmeed, bleek onverwoestbaar. Fred was destijds drieëndertig jaar oud; een man die al een heel leven bij het Korps Mariniers achter de rug had voordat hij de overstap maakte naar de inlichtingenwereld. Hij was een ervaren rot in het vak, gewend aan de schaduwen, de constante dreiging en de kille logica van staatsveiligheid.

Samir was in die tijd binnengekomen als een jong broekie van net eenentwintig. Hij was onervaren, vol idealen en had nog die typische onbevangingen die Fred al lang geleden was kwijtgeraakt. Fred herinnerde zich nog goed de eerste dag

dat ze aan elkaar werden gekoppeld. Samir was net vader geworden van een zoon en die trots straalde van zijn gezicht af, ondanks de gebroken nachten die hij toen al had.

Fred had hem onder zijn hoede genomen, hem de fijne kneepjes van het vak geleerd en hem laten zien hoe je overleeft in een wereld waar niemand te vertrouwen is. Hij was de mentor geweest die Samir nodig had, en Samir was op zijn beurt de frisse wind geworden in Freds cynische bestaan.

Nu, jaren later, was de rollenverdeling veranderd, maar de basis van hun vriendschap was hetzelfde gebleven: onvoorwaardelijke loyaliteit.

Fred parkeerde zijn wagen een straat verderop. Hij liep met een boog naar het huis van Samir. Zijn ogen schoten van links naar rechts. Hij zag de polder niet meer. Hij zag alleen nog maar gevarenzones. Hij wist dat Samir onder een vergrootglas lag. De wraakactie die Samir had ondernomen op de Zevenwaalse politie – nadat die verantwoordelijk waren voor de brute moord op zijn eigen zoon en vier andere

Marokkaanse jongens – had hem bijna zijn kop gekost. Het was een persoonlijke oorlog geweest die was geëindigd in een veroordeling en een streng reclasseringstraject.

Hij klopte aan. Drie keer kort. Een pauze. Dan één keer hard. Het was hun oude signaal.

Samir deed open. Hij zag er moe uit. Zijn gezicht was mager en de lijnen rond zijn ogen leken dieper in zijn huid gekerfd dan de laatste keer dat Fred hem zag. Hij droeg een net overhemd, maar de knoopjes zaten scheef, een pijnlijk detail dat verraadde dat de man die ooit bekend stond om zijn militaire precisie de grip op de details kwijt was. Hij rook naar oude thee en eenzaamheid. Sinds Fatima een paar maanden geleden was vertrokken, leek de verwaarlozing in het huis te zijn geslopen. Overal lagen ongeopende brieven en de asbak op de salontafel puild uit.

De dood van hun zoon Karim was de eerste splijtzwam geweest, een onverwerkt verdriet dat hen langzaam uit elkaar had gedreven. Maar de genadeklap was die fatale nacht op het bureau

geweest. Fatima had daar gestaan, een kleine gestalte in de kille hal, zoekend naar haar man omdat ze bang was voor de branden en de sirenes. Ze had bescherming gezocht bij de vijand, niet wetende dat Samir die vijand tot het uiterste had gedreven.

De herinnering aan die nacht hing als een giftige mist in de woonkamer. De beelden van Fatima achter het kogelwerende glas van de meldkamer, haar voorhoofd tegen de ruit gedrukt terwijl de corrupte agent Jack lachend achter haar stond met een wapen in zijn hand. Samir had haar daar gezien, verblind door de tl-balken, misbruikt als een 'levensverzekering' omdat hij de waarheid boven tafel wilde krijgen. Fatima had hem de blik in zijn ogen nooit kunnen vergeven toen hij daar buiten op het grasveld stond; een blik waarin zij de keuze zag tussen zijn missie en haar leven. Hoewel hij haar had bevrijd, was de vrouw die die nacht uit het bureau naar buiten rende niet meer de vrouw die hij kende. De boeien om haar polsen hadden niet alleen haar vlees gesneden, maar ook de laatste draad van hun vertrouwen doorgehaald.

Ze was uiteindelijk ingetrokken bij haar
alleenstaande moeder om tot rust te
komen, of misschien om te ontsnappen
aan de man die de oorlog naar haar
voordeur had gebracht. Samir bleef achter
in een huis dat nu veel te groot en te stil
aanvoelde, omringd door meubels die
hem herinnerden aan een gezin dat niet
meer bestond. Hij liet Fred binnen zonder
een woord te zeggen, zijn bewegingen
traag en zwaar, als een man die wist dat
sommige wonden zelfs door de waarheid
niet geheeld konden worden.

In de woonkamer brandde slechts één
lamp. Het wierp lange schaduwen op de
muren. Fred bleef staan. Hij ging niet
zitten. Hij voelde de drang om de kamer te
scannen op microfoons. Dat was de BVD-
er in hem. Die ging nooit weg.

"Ik was bij het terrein, Samir," begon Fred.
"Het is foute boel. Er lekt troep de sloot in.
Hannes verliest zijn vee. De vissen drijven
dood in het riet."

Samir keek naar zijn handen. "Ik kan je
niet helpen, Fred. Dat weet je. Ik loop nog
steeds op eieren bij de reclassering. Eén
stap buiten de lijn en ik ga terug naar de
cel." Hij dacht aan de rechter, de